

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Węgrzynowska - Czajewska
Sędziowie:	SSA Grażyna Horbulewicz SSA Michał Bober (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Agnieszka Plawgo-Czyż

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2013 r. w Gdańsku

sprawy A. L.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek apelacji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 listopada 2012 r., sygn. akt IV U 1573/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I i oddala odwołanie,
2. prostuje oznaczenie pozwanego w treści zaskarżonego wyroku wykreślając z nazwy słowa „i Administracji”.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. L. odwołał się od decyzji, którą organ rentowy stosownie do art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2009r., Nr 24, poz.145) ponownie ustalił wysokość świadczenia emerytalnego wnioskodawcy od dnia 1 stycznia 2010r.

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy częściowo zmienił decyzję organu rentowego i zobowiązał Dyrektora Zakładu Emerytalno Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. do ponownego ustalenia wysokości emerytury policyjnej ubezpieczonego A. L. przy przyjęciu, że w okresie od dnia 01 października 1987 roku do dnia

24 czerwca 1988 roku A. L. nie pełnił służby w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustęp 1 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (jednolity tekst: Dz.U. z 2007r. Nr 63, poz. 425 ze zm.). W pozostałej części Sąd oddalił odwołanie. Rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach i rozważaniach:

A. L. w okresie od 1 września 1986r. do 1 października 1987r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa - Wojewódzkim Urzędzie Spraw Wewnętrznych w T., Wydział (...) na stanowisku młodszego inspektora.

W okresie od 1 października 1987r. do 24 czerwca 1988r. wnioskodawca był słuchaczem Stacjonarnego Oficerskiego Studium (...) przy Wyższej Szkole (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych im. F. D. w L..

W okresie od 24 czerwca 1988r. do 1 listopada 1989r. A. L. ponownie pełnił służbę w Wojewódzkim Urzędzie Spraw Wewnętrznych w T., Wydział (...) w charakterze młodszego inspektora i inspektora, zaś w okresie od 1 listopada 1989r. do 31 lipca 1990r. w Wojewódzkim Urzędzie Spraw Wewnętrznych w T., Wydziale Ochrony Konstytucyjnego Porządku Państwa Służby Bezpieczeństwa na stanowisku inspektora.

Od dnia 17 maja 2006r. wnioskodawca pobiera emeryturę policyjną przyznaną na podstawie ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Anty korupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004r. Nr 8, poz. 67 z późn. zm.).

Instytut Pamięci Narodowej w informacji o przebiegu służby nr (...) wskazał, że wnioskodawca w okresie od 1 września 1986r. do 31 lipca 1990r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji...

Nie ulega wątpliwości, że praca w Wydziale III SB i jego następcy Wydziale Ochrony Konstytucyjnego Porządku Państwa Służby Bezpieczeństwa (jednostkę tę powołano 24 sierpnia 1989r. w miejsce rozwiązanego Departamentu III MSW), była pracą w organach bezpieczeństwa państwa. Przepisy ustawy nie różnicują przy tym sytuacji funkcjonariuszy w zależności od rodzaju wykonywanych czynności w okresie pełnienia służby. Okresy od 1.09.1986r. do 1.10.1987r. oraz od 24.06.1988r. do 31.07.1990r. spełniały przesłanki art. 2 ust.1 pkt 5 powołanej ustawy z dnia 18 października 2006r.

Do okresów tych nie można było z kolei zaliczyć okresu kształcenia się wnioskodawcy w Wyższej Szkole (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w L. od 1.10.1987r. do 24.06.1988r. Wnioskodawca nie był w tym czasie czynnym funkcjonariuszem organów bezpieczeństwa państwa, nie wykonywał pracy w jednostce macierzystej. Tymczasem Wyższej Szkole (...) z L. nie można uznać za organ bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18.10.2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, bo chociaż mieści się w katalogu instytucji wymienionych w art. 2 ust.1 pkt 5 ustawy lustracyjnej nie odpowiada kryteriom sformułowanym w art. 2 ust. 3 tej ustawy. Źródła prawa, możliwe do zastosowania przy analizie statusu Wyższej Szkole (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nie pozwalają na uznanie tej Szkoły za instytucję centralną Służby Bezpieczeństwa w rozumieniu art. 2 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji.... Wobec tego, że Szkoła nie odpowiada też kryteriom sformułowanym w art. 2 ust. 3, nie spełnia żadnego z warunków koniecznych do uznania jej za organ bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ust.1 in principio wymienionej ustawy.

Reasumując powyższe rozważania natury faktycznej i prawnej Sąd Okręgowy zobowiązany był uznać wydanie przez Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. skarżonej decyzji z dnia 17 listopada 2009r. za konieczne i co do zasady za zgodne z obowiązującymi - i zgodnymi z ustawą zasadniczą - przepisami ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym... w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 23 stycznia 2009r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym... Z zakresu tej ustawy, a w konsekwencji z zakresu przeliczenia świadczenia emerytalnego wnioskodawcy, należało natomiast wyłączyć okres nauki w Wyższej

Szkoły (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w L. od 1.10.1987r. do 24.06.1988r., która to nie jest organem bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18.10.2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.

Apelację od wyroku wywiódł wyłącznie pozwany zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie:

1. art. 15b ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy... poprzez niezastosowanie przez Sąd I-j Instancji tego przepisu do okresu służby odwołującego w Wyższej Szkole (...) w L. od dnia 1 października 1987r. do dnia 24 czerwca 1988r.;

2. art. 15b ust.1 pkt 2 ww. ustawy poprzez niewłaściwe zastosowanie przez Sąd I-j Instancji tego przepisu do okresu służby odwołującego wskazanego wyżej okresu;

3. art. 13 a ust.1 i 5 ww. ustawy oraz § 14 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (Dz.U.. Nr 239 poz. 2404) poprzez ich niezastosowanie;

4. art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 18 października 2006r. o ujawnieniu informacji... poprzez błędną jego interpretację polegającą na niezaliczeniu Wyższej Szkoły (...) w L. do Jednostek Służby Bezpieczeństwa, które jako jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych uległy rozwiązaniu z chwilą zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa bądź były poprzedniczkami tych jednostek;

W przypadku niepodzielenia przez Sąd zasadności zarzutów wskazanych w pkt 1-4, pozwany zarzucił także naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na ustaleniu, wbrew treści Informacji o przebiegu służby nr (...), iż okres służby w okresie studiów odwołującego w Wyższej Szkole (...) w L. od dnia 1 października 1987r. do dnia 24 czerwca 1988r. nie był służbą w organach bezpieczeństwa państwa.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie w całości odwołania od zaskarżonej decyzji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona, aczkolwiek niezależnie od treści zarzutów apelacyjnych, które częściowo nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia, częściowo zaś są nietrafne.

We wstępie wskazać należy, że nieporozumieniem jest zarzut naruszenia art.233 §1 k.p.c. w takim kontekście, jak wynika to z uzasadnienia apelacji. Jak się bowiem wydaje z lektury tego (końcowego) fragmentu uzasadnienia, pozwany odmawia sądowi powszechnemu prawa do prowadzenia postępowania dowodowego w celu weryfikacji „informacji o przebiegu służby” oraz dokonywania odmiennych od tej informacji ustaleń. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w całej rozciągłości podziela odnoszący się do tej kwestii fragment rozważań Sądu Najwyższego poczyniony w uzasadnieniu postanowienia z dnia 09.12.2011r. w sprawie II UZP 10/11 <http://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/Orzeczenia1/II%20UZP%2010-11.pdf>, a zamykający się w tezie, że sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięi Narodowej zarówno codo faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa). Odsyłając do lektury wskazanego uzasadnienia przynajmniej w odniesieniu do tej interesującej kwestii nie ma potrzeby powielania tej argumentacji w ramach niniejszego uzasadnienia.

Całkowicie nie trafny jest też zarzut naruszenia art. 13 a ust.1 i 5 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy... oraz § 14 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004r. w sprawie trybu postępowania... Apelant upatruje zasadności tego zarzutu w tym, że Sąd I instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego w kierunku wykazania, iż „służba w Wyższej Szkole (...) w L. (...) nie była służbą w organach bezpieczeństwa.”

Postępowanie dowodowe we wskazanym kierunku mogłoby być prowadzone wyłącznie wówczas, gdyby wnioskodawca pełnił służbę w Wyższej Szkole (...) w L.. W istocie także, tak dalsze rozważania Sądu jak też dalsze zarzuty apelacyjne miałyby sens i wymagałyby odniesienia, gdyby wnioskodawca pełnił służbę w (...) w L., czyli inaczej – był etatowym słuchaczem, a więc słuchaczem uczelni pełniącym w niej służbę.

Tak jednak nie było, na co wskazują zarówno dokumenty znajdujące się w aktach emerytalnych jak też stanowisko wnioskodawcy przedstawione na rozprawie przed Sądem I instancji. Z wypełnionego przez wnioskodawcę wniosku o przyznanie emerytury (cz.B.6. k.1 akt emerytalnych) wynika, że wnioskodawca nieprzerwanie pełnił służbę w MSW od 01.09.1986r. do 31.07.1990r. Analogiczna informacja, co do nieprzerwanej służby w okresie jw. w MSW – WUSW w T. widnieje w zaświadczeniu o przebiegu służby z 15.06.2006r. (k.5 akt emerytalnych) oraz w wykazie (k.7 akt jw.) W przedłożonej informacji IPN o przebiegu służby wskazuje się wprawdzie, że wnioskodawca w spornym okresie był słuchaczem (...) w L., jednakże dalej stwierdza się, że w aktach personalnych brak jest informacji o zaliczeniu wnioskodawcy w etatowy stan słuchaczy (...), zaś z zapisów przebiegu służby wynika, że w trakcie nauki wnioskodawca pozostawał najprawdopodobniej na etacie jednostki macierzystej tzn. WUSW w T..

Wnioskodawca nie zakwestionował żadnego ze wskazanych dokumentów, nie zainicjował żadnego postępowania dowodowego, co więcej, na rozprawie w dniu 27.11.2012r. (k.46) potwierdził, że zgadza się z przebiegiem służby oraz, że gdy był słuchaczem (...), to był zatrudniony w WUSW w T., choć w tym czasie nie świadczył pracy w jednostce macierzystej.

Już takie ustalenie winno skutkować oddaleniem odwołania bez jakichkolwiek dalszych rozważań o charakterze prawnym Wyższej Szkoły (...) w L.. Skoro wnioskodawca przez cały czas był etatowym funkcjonariuszem służby bezpieczeństwa, skoro macierzysty zakład pracy płacił mu wynagrodzenie, to znaczy, że w tym czasie pełnił on służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji... w rozumieniu 15b ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy... Kontynuowanie nauki – jak wyjaśnił sam wnioskodawca - związane było z awansem zawodowym tj. uzyskaniem I stopnia oficerskiego oraz w dalszej perspektywie licencji II stopnia. Wnioskodawca, jako funkcjonariusz służby bezpieczeństwa szkolił się więc po to, by jeszcze lepiej (bo posiadając wyższe kwalifikacje i szerszy zakres kompetencji) realizować się w tej służbie, która „była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego” (z preambuły do ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji...) Premiowanie tego okresu odmiennym traktowaniem tylko dlatego, że był to okres nauki, w tym kontekście należy ocenić jako nieporozumienie rażąco sprzeczne z założeniami legislacyjnymi, które legły u podstaw omawianych przepisów.

Skoro więc bezspornym jest, że wnioskodawca był uczącym się w szkole funkcjonariuszem służby bezpieczeństwa a nie etatowym słuchaczem szkoły, Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie wstrzymuje się od oceny przesądzającej, czy Wyższa Szkoła (...) w L. jest „jednostką Służby Bezpieczeństwa” w rozumieniu ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji... dostrzegając oczywiście z jednej strony poglądy judykatury prezentowane w uzasadnieniu wyroku tudzież odpowiedzi na apelację, z drugiej zaś nie pozbawione logiki w tym fragmencie wyводу, rozważania Sądu Apelacyjnego w Warszawie przedstawiającego Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne w sprawie II UZP 10/11. Ocena ta zbędna jest bowiem, z perspektywy rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

W konsekwencji zaprezentowanych rozważań Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w pkt 1 stosownie do art.386 §1 k.p.c. i oddalił odwołanie od decyzji organu rentowego również w pozostałym zakresie stosownie do art.477¹⁴ §1 k.p.c.

Uwzględniając słuszny postulat pozwanego, Sąd Apelacyjny stosownie do art.350 §1 i 3 k.p.c. sprostował oznaczenie organu rentowego w treści zaskarżonego wyroku wydanego po dokonanej z dniem 06.06.2012r. zmianie nazwy organu rentowego (por.: §1 ust.1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 maja 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organu emerytalnego właściwego do ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2012r. poz.563)